

Υπόθεση T-64/02

Dr. Hans Heubach GmbH & Co. KG

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

«Ανταγωνισμός — Άρθρο 81 ΕΚ — Σύμπραξη — Αγορά του φωσφορικού ψευδαργύρου — Πρόστιμο — Κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων — Προσφυγή ακυρώσεως — Ένσταση ελλείψεως νομιμότητας — Άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 — Σοβαρότητα της παραβάσεως — Αρχές της αναλογικότητας και της ίσης μεταχειρίσεως — Αιτιολόγηση»

Απόφαση του Πρωτοδικείου (πέμπτο τμήμα) της 29ης Νοεμβρίου 2005 . . . II - 5146

Περίληψη της αποφάσεως

1. Ένσταση ελλείψεως νομιμότητας — Περιεχόμενο — Πράξεις κατά των οποίων μπορεί να προβληθεί ένσταση ελλείψεως νομιμότητας — Κατευθυντήριες γραμμές που θέσπισε η Επιτροπή για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται λόγω παραβάσεως των κανόνων ανταγωνισμού — Περιλαμβάνονται
(Άρθρο 241 ΕΚ· ανακοίνωση 98/C 9/03 της Επιτροπής)

2. Ανταγωνισμός — Πρόστιμα — Ύψος — Καθορισμός — Κατευθυντήριες γραμμές που θέσπισε η Επιτροπή — Δυνατότητα να λαμβάνεται υπόψη η ιδιαίτερη κατάσταση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων
(Κανονισμός 17 του Συμβουλίου, άρθρο 15 § 2· ανακοίνωση 98/C 9/03 της Επιτροπής)
3. Ανταγωνισμός — Πρόστιμα — Ύψος — Καθορισμός — Κριτήρια — Σοβαρότητα και διάρκεια των παραβάσεων — Διάκριση
(Κανονισμός 17 του Συμβουλίου, άρθρο 15 § 2· ανακοίνωση 98/C 9/03 της Επιτροπής)
4. Ανταγωνισμός — Πρόστιμα — Ύψος — Καθορισμός — Κριτήρια — Σοβαρότητα της παραβάσεως — Οριζόντια σύμπραξη αφορώσα τις τιμές, τις ποσοτώσεις και την κατανομή πελατών — Πολύ σοβαρή παράβαση — Περιστάσεις μη αποκλείουσες τον χαρακτηρισμό αυτόν
(Άρθρο 81 § 1 ΕΚ· ανακοίνωση 98/C 9/03 της Επιτροπής)
5. Ανταγωνισμός — Συμπράξεις — Οριοθέτηση της αγοράς — Αντικείμενο — Προσδιορισμός του επηρεασμού του ενδοκοινοτικού εμπορίου
(Άρθρο 81 ΕΚ)
6. Ανταγωνισμός — Πρόστιμα — Ύψος — Καθορισμός — Κριτήρια — Σοβαρότητα των παραβάσεων — Συνεκτίμηση των αποτελεσμάτων της παραβάσεως συνολικώς — Εκτίμηση της υπάρξεως επιβαρυντικών ή ελαφρυντικών περιστάσεων ως προς έκαστη συμμετέχουσα επιχείρηση ατομικώς λαμβανόμενη
(Κανονισμός 17 του Συμβουλίου, άρθρο 15 § 2)
7. Ανταγωνισμός — Πρόστιμα — Ύψος — Καθορισμός — Κριτήρια — Σοβαρότητα των παραβάσεων — Ελαφρυντικές περιστάσεις — Κακή οικονομική κατάσταση του οικείου τομέα — Δεν περιλαμβάνεται
(Κανονισμός 17 του Συμβουλίου, άρθρο 15 § 2)
8. Ανταγωνισμός — Πρόστιμα — Ύψος — Καθορισμός — Κριτήρια — Συνολικός κύκλος εργασιών της οικείας επιχείρησης — Κύκλος εργασιών πραγματοποιηθείς με τα εμπορεύματα τα οποία αποτελούν αντικείμενο της παραβάσεως — Αντίστοιχη συνεκτίμηση — Όρια
(Κανονισμός 17 του Συμβουλίου, άρθρο 15 § 2)

9. Ανταγωνισμός — Πρόστιμα — Ύψος — Καθορισμός — Κριτήρια — Υποχρέωση να λαμβάνεται υπόψη η οικονομική κατάσταση της οικείας επιχειρήσεως — Δεν υφίσταται — Πραγματική ικανότητα της επιχειρήσεως να επωμισθεί το βάρος ενός προστίμου υπό συγκεκριμένες κοινωνικές συνθήκες — Λαμβάνεται υπόψη — Καθορισμός του προστίμου σε ύψος που προκαλεί την πτώχευση ή τη θέση υπό εκκαθάριση της οικείας επιχειρήσεως συνεπεία του προστίμου — Κατ' αρχήν δεν απαγορεύεται
(Κανονισμός 17 του Συμβουλίου, άρθρο 15 § 2· ανακοίνωση 98/C 9/03 της Επιτροπής, σημείο 5, στοιχείο β')
10. Ανταγωνισμός — Πρόστιμα — Ύψος — Καθορισμός — Κριτήρια — Αποτρεπτικό αποτέλεσμα τόσο ως προς την αυτουργό της παραβάσεως επιχείρηση όσο και ως προς τους τρίτους
(Άρθρα 81 ΕΚ και 82 ΕΚ· κανονισμός 17 του Συμβουλίου, άρθρο 15 § 2)
11. Ανταγωνισμός — Πρόστιμα — Επιβολή — Προϋπόθεση να αντλεί η επιχείρηση κέρδος από την παράβαση — Δεν υφίσταται — Καθορισμός — Κριτήρια — Σοβαρότητα των παραβάσεων — Ελαφρυντικές περιστάσεις — Μη ύπαρξη κέρδους — Δεν περιλαμβάνεται
(Κανονισμός 17 του Συμβουλίου, άρθρο 15 § 2· ανακοίνωση 98/C 9/03 της Επιτροπής, σημείο 2, εδ. 1)
12. Ανταγωνισμός — Πρόστιμα — Ύψος — Καθορισμός — Ανώτατο ποσό — Υπολογισμός — Κύκλος εργασιών που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη — Συνολικός κύκλος εργασιών — Μη συνεκτιμηση του κύκλου εργασιών που πραγματοποιήθηκε με το προϊόν που αποτελεί αντικείμενο της περιοριστικής πρακτικής — Παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως — Δεν συντρέχει
(Κανονισμός 17 του Συμβουλίου, άρθρο 15 § 2)
13. Κοινωνικό δίκαιο — Γενικές αρχές του δικαίου — Μη αναδρομικότητα των ποινικών διατάξεων — Πεδίο εφαρμογής — Ανταγωνισμός — Διοικητική διαδικασία — Περιεχόμενο της αρχής — Αύξηση του ύψους του προστίμου με ατομικές ή με γενικής ισχύος αποφάσεις — Δυνατότητα προβλέψεως εκ μέρους των οικείων επιχειρήσεων — Επιτρέπεται
(Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα ανθρώπινα δικαιώματα, άρθρο 7· κανονισμός 17 του Συμβουλίου, άρθρο 15 §§ 2 και 4· ανακοίνωση 98/C 9/03 της Επιτροπής)
14. Ανταγωνισμός — Πρόστιμα — Απόφαση επιβάλλουσα πρόστιμα — Υποχρέωση αιτιολογήσεως — Περιεχόμενο — Μνεία των στοιχείων εκτιμήσεως τα οποία χρησιμοποίησε η Επιτροπή για να υπολογίσει τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παραβάσεως — Αρκεί
(Άρθρο 253 ΕΚ)

1. Μολονότι οι κατευθυντήριες γραμμές που θέσπισε η Επιτροπή για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και του άρθρου 65, παράγραφος 5, της Συνθήκης ΕΚΑΧ δεν αποτελούν τη νομική βάση της αποφάσεως που επιβάλλει πρόστιμο σε επιχειρηματίες, δεδομένου ότι η απόφαση αυτή εκδόθηκε βάσει του κανονισμού 17, καθορίζουν κατά τρόπο γενικό και αφηρημένο τη μέθοδο που θέσπισε η Επιτροπή για τον καθορισμό του ύψους των προστίμων. Έτσι, λαμβανομένων υπόψη των νομικών αποτελεσμάτων που μπορούν να παράγουν οι κανόνες συμπεριφοράς όπως οι κατευθυντήριες γραμμές, που περιέχουν διατάξεις γενικής ισχύος, εφόσον η Επιτροπή τις εφάρμοσε στην προσβαλλομένη απόφαση, υπάρχει άμεση σχέση μεταξύ της αποφάσεως αυτής και των κατευθυντηρίων γραμμών, οπότε αυτές μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας.

(βλ. σκέψη 35)

2. Οι κατευθυντήριες γραμμές που θέσπισε η Επιτροπή για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και του άρθρου 65, παράγραφος 5, της Συνθήκης ΕΚΑΧ παρέχουν στην Επιτροπή τη δυνατότητα να λαμβάνει υπόψη, όταν το επιβάλλουν οι περιστάσεις, την ιδιαίτερη

κατάσταση στην οποία βρίσκονται οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

(βλ. σκέψη 39)

3. Το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 προβλέπει ρητώς ότι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, για τον καθορισμό του ποσού του προστίμου, «εκτός από τη βαρύτητα της παραβάσεως, και η διάρκεια αυτής». Βάσει της διατάξεως αυτής, ακόμη και αν υποθεθεί ότι ορισμένες παραβάσεις ενέχουν εγγενώς το στοιχείο της διάρκειας, δεν μπορεί να απαγορευθεί στην Επιτροπή η συνεκτίμηση της πραγματικής τους διάρκειας στην εκάστοτε υπόθεση. Έτσι, το ζημιόγνοο αποτέλεσμα των συμπτύξεων που, παρά τη σκοπούμενη μακρά διάρκειά τους, ανακαλύπτονται από την Επιτροπή ή καταγγέλλονται από κάποιον συμμετέχοντα έπειτα από βραχεία διάρκεια πραγματικής λειτουργίας είναι ασφαλώς λιγότερο σημαντικό σε σχέση με το αποτέλεσμα που θα είχαν αν είχαν πραγματικά εφαρμοστεί για μεγάλο χρονικό διάστημα. Κατά συνέπεια, είναι σημαντικό σε όλες τις περιπτώσεις να γίνεται διάκριση μεταξύ της διάρκειας μιας παραβάσεως και της σοβαρότητάς της, όπως αυτή προκύπτει από την ίδια τη φύση της παραβάσεως.

(βλ. σκέψη 45)

4. Στο πλαίσιο της επιμετρήσεως των προστίμων που επιβάλλονται λόγω παραβάσεως των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού, η εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως πρέπει να γίνεται λαμβανομένης υπόψη ιδίως της φύσεως των περιορισμών που επιβάλλονται στον ανταγωνισμό. Συναφώς, μια οριζόντια σύμπραξη με αντικείμενο τον καθορισμό των τιμών και των ποσοστώςσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο και η οποία συνεπάγεται την ανάθεση ενός τουλάχιστον πελάτη μπορεί ορθώς να χαρακτηριστεί ως πολύ σοβαρή, λαμβανομένης υπόψη της φύσεώς της.

συγκεκριμένη συμφωνία ή η απόφαση ενώσεως επιχειρήσεων ή η εναρμονισμένη πρακτική μπορεί να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και έχει ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρακώλυση, τον περιορισμό ή τη νόθευση των όρων του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς.

(βλ. σκέψη 122)

Ο χαρακτηρισμός αυτός δεν αποδυναμώνεται από την έλλειψη σαφών μέτρων ελέγχου της θέσεως της συμπράξεως σε εφαρμογή ούτε από το ότι ο καθορισμός των ποσοστώςσεων πραγματοποιείται σε ευρωπαϊκό επίπεδο και, συνεπώς, δεν υπάρχει στεγανοποίηση των εθνικών αγορών, ούτε από το γεγονός ότι καθορίζονται μόνον ενδεικτικές τιμές, ούτε, τέλος, από το γεγονός ότι ορισμένοι μόνον πελάτες αποτέλεσαν αντικείμενο κατανομής.

6. Οσάκις μια παράβαση των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού έχει διαπραχθεί από πλείονες επιχειρήσεις, τα αποτελέσματα που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό του γενικού ύψους των προστίμων δεν είναι εκείνα που προκύπτουν από την πραγματική συμπεριφορά την οποία ισχυρίζεται ότι ακολούθησε μια επιχείρηση, αλλά εκείνα που προκύπτουν από την όλη παράβαση στην οποία αυτή μετέσχε.

(βλ. σκέψεις 66, 67, 70, 71, 77, 82, 90)

Αντιθέτως, πρέπει να εξετάζεται η σχετική βαρύτητα της συμμετοχής καθεμιάς απ' αυτές στην παράβαση, για να καθορισθεί αν υφίστανται, ως προς αυτές, επιβαρυντικές ή ελαφρυντικές περιστάσεις.

5. Η Επιτροπή υπέχει υποχρέωση ορισμού της αγοράς σε μια απόφαση που εκδίδεται κατ' εφαρμογήν του άρθρου 81 ΕΚ όταν, ελλείψει ενός τέτοιου ορισμού, είναι αδύνατο να καθορισθεί αν η

(βλ. σκέψεις 127, 132)

7. Κατά τον καθορισμό της σοβαρότητας μιας παραβάσεως αφορώσας συμπτύξεις, η Επιτροπή δεν υποχρεούται να θεωρήσει ως ελαφρυντική περίπτωση την κακή οικονομική κατάσταση του οικείου τομέα. Πράγματι, κατά κανόνα τα καρτέλ δημιουργούνται όταν ο τομέας παρουσιάζει προβλήματα.

(βλ. σκέψη 139)

8. Για την επιμέτρηση του προστίμου που επιβάλλεται λόγω παραβάσεως των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού, δεν πρέπει να προσδίδεται στον συνολικό κύκλο εργασιών της επιχειρήσεως ούτε στο μέρος του κύκλου αυτού εργασιών που προέρχεται από τα εμπορεύματα που αποτέλεσαν αντικείμενο της παραβάσεως δυσανάλογη σημασία σε σχέση με τα λοιπά στοιχεία εκτιμήσεως, οπότε ο καθορισμός προσήκοντος προστίμου δεν μπορεί να είναι αποτέλεσμα απλού υπολογισμού στηριζομένου στον συνολικό κύκλο εργασιών, ιδίως εφόσον τα οικεία εμπορεύματα αντιπροσωπεύουν μικρό μόνον ποσοστό του κύκλου αυτού.

(βλ. σκέψη 154)

9. Η Επιτροπή δεν είναι υποχρεωμένη, κατά την επιμέτρηση του προστίμου

που επιβάλλεται λόγω παραβάσεως των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού, να λαμβάνει υπόψη την ελλειμματική οικονομική κατάσταση της ενδιαφερομένης επιχειρήσεως, δεδομένου ότι η αναγνώριση παρόμοιας υποχρεώσεως θα οδηγούσε στην παροχή αδικαιολόγητου από απόψεως ανταγωνισμού πλεονεκτήματος στις επιχειρήσεις που έχουν προσαρμοστεί λιγότερο στους όρους της αγοράς. Το συμπέρασμα αυτό δεν αποδυναμώνεται από το σημείο 5, στοιχείο β', των κατευθυντηρίων γραμμών που θέσπισε η Επιτροπή για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται σύμφωνα με το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και του άρθρου 65, παράγραφος 5, της Συνθήκης ΕΚΑΧ, κατά το οποίο πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η πραγματική ικανότητα μιας επιχειρήσεως να επωμισθεί το βάρος ενός προστίμου. Συγκεκριμένα, η ικανότητα αυτή εξετάζεται υπό τις «συγκεκριμένες κοινωνικές συνθήκες», ήτοι με βάση τις συνέπειες που θα έχει η πληρωμή του προστίμου, μεταξύ άλλων για την αύξηση της ανεργίας ή τις επιπτώσεις στους οικονομικούς κλάδους τους οποίους αφορά η παραγωγή της οικείας επιχειρήσεως.

Εξάλλου, το κοινοτικό δίκαιο δεν απαγορεύει αυτό καθ' εαυτό το μέτρο κοινοτικής αρχής που οδηγεί σε πτώχευση ή εκκαθάριση συγκεκριμένης επιχειρήσεως. Συγκεκριμένα, η εκκαθάριση επιχειρήσεως με την υπό εξέταση νομική της μορφή ναι μεν μπορεί να θίξει τα οικονομικά συμφέροντα των κυρίων, των μετόχων ή των κατόχων μεριδίων, αυτό ωστόσο δεν σημαίνει ότι

τα προσωπικά, υλικά και άυλα στοιχεία της επιχειρήσεως χάνουν και αυτά την αξία τους.

(βλ. σκέψεις 161-163)

10. Ο σκοπός της αποτροπής που δικαιούται να επιδιώκει η Επιτροπή κατά τον καθορισμό του ποσού του προστίμου σκοπεύει να διασφαλίσει την τήρηση εκ μέρους των επιχειρήσεων των κανόνων του ανταγωνισμού που καθορίζονται στη Συνθήκη για τη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων τους εντός της Κοινότητας ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου. Επομένως, ο αποτρεπτικός χαρακτήρας προστίμου που επιβάλλεται λόγω παραβάσεως των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού μπορεί να καθορίζεται μόνο σε σχέση με την ιδιαίτερη κατάσταση της καταδικασθείσας επιχειρήσεως.

(βλ. σκέψη 181)

11. Μολονότι το ύψος του προστίμου που επιβάλλεται λόγω παραβάσεως των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού πρέπει να είναι ανάλογο προς τη διάρκεια της παραβάσεως και προς τα λοιπά στοιχεία που μπορούν να επηρεάσουν την εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως, μεταξύ των οποίων το κέρδος που αποκόμισε η οικεία επιχείρηση από τις πρακτικές της, το γεγονός ότι μια επιχείρηση δεν αποκόμισε κανένα όφελος από την παράβαση δεν μπορεί να εμποδίσει την επιβολή προστίμου,

διότι διαφορετικά το πρόστιμο θα έχανε τον αποτρεπτικό του χαρακτήρα. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν είναι υποχρεωμένη, προκειμένου να καθορίσει το ύψος των προστίμων, να λάβει υπόψη την έλλειψη κέρδους από την εν λόγω παράβαση.

Συναφώς, μολονότι η Επιτροπή μπορεί, σύμφωνα με το σημείο 2, πρώτο εδάφιο, πέμπτη περίπτωση, των κατευθυντηρίων γραμμών της για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και του άρθρου 65, παράγραφος 5, της Συνθήκης ΕΚΑΧ και λόγω επιβαρυντικών περιστάσεων, να αυξήσει το πρόστιμο, ούτως ώστε αυτό να υπερβεί το ύψος του αθέμιτου οφέλους που αποκομίστηκε χάρη στην παράβαση, η δυνατότητα αυτή δεν έχει ως αποτέλεσμα ότι η Επιτροπή αναλαμβάνει εφεξής την υποχρέωση να αποδείξει σε κάθε περίπτωση, προκειμένου να καθορίσει το πρόστιμο, το οικονομικό όφελος που συνδέεται με τη διαπιστωθείσα παράβαση. Με άλλα λόγια, η έλλειψη του οφέλους αυτού δεν μπορεί να θεωρηθεί ελαφρυντική περίπτωση.

(βλ. σκέψεις 184-186)

12. Κατά την επιμέτρηση των προστίμων που επιβάλλονται λόγω παραβάσεως των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού, το ανώτατο όριο του δέκα τοις εκατό

του κύκλου εργασιών που πραγματοποιήσε η οικεία επιχείρηση κατά την προηγούμενη χρήση, το οποίο θεσπίζει το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17, έχει ως σκοπό να αποφευχθεί το να είναι τα πρόστιμα δυσανάλογα σε σχέση με το μέγεθος της οικείας επιχείρησης. Δεδομένου ότι μόνον ο συνολικός κύκλος εργασιών μπορεί πραγματικά να αποτελεί, κατά προσέγγιση, ένδειξη συναφώς, πρέπει να θεωρηθεί ότι το ποσοστό αυτό αναφέρεται στον συνολικό κύκλο εργασιών.

Επομένως, η εμπλεκόμενη επιχείρηση δεν μπορεί να ισχυρίζεται ότι υπήρξε θύμα άνισης μεταχειρίσεως όσον αφορά τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν σε άλλες επιχειρήσεις μετέχουσες στην παράβαση, καθόσον η Επιτροπή, κατά τον καθορισμό του ανωτάτου ορίου του προστίμου, δεν έλαβε υπόψη της τον κύκλο εργασιών που πραγματοποίησε με το επίμαχο προϊόν σε σχέση με τον συνολικό κύκλο της εργασιών.

(βλ. σκέψεις 196, 199)

13. Η αρχή της μη αναδρομικότητας των ποινικών διατάξεων αποτελεί κοινή αρχή των εννόμων τάξεων όλων των κρατών μελών, η οποία καθιερώνεται και από το άρθρο 7 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για τα ανθρώπινα δικαιώματα, και αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα των

γενικών αρχών του δικαίου, την τήρηση των οποίων εξασφαλίζει ο κοινοτικός δικαστής.

Συναφώς, μολοντί από το άρθρο 15, παράγραφος 4, του κανονισμού 17 προκύπτει ότι οι αποφάσεις της Επιτροπής περί επιβολής προστίμων λόγω παραβάσεως του δικαίου του ανταγωνισμού δεν είναι ποινικού χαρακτήρα, η Επιτροπή υποχρεούται, εντούτοις, να τηρεί τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου, και ιδίως την αρχή της μη αναδρομικότητας, σε κάθε διοικητική διαδικασία ικανή να καταλήξει στην επιβολή κυρώσεων κατ' εφαρμογήν των κανόνων ανταγωνισμού της Συνθήκης.

Οι επιχειρήσεις οι οποίες εμπλέκονται σε διοικητική διαδικασία η οποία μπορεί να καταλήξει στην επιβολή προστίμου πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το ενδεχόμενο να αποφασίσει ανά πάσα στιγμή η Επιτροπή να αυξήσει το ύψος των προστίμων σε σχέση με το εφαρμοσθέν κατά το παρελθόν. Τούτο ισχύει όχι μόνον οσάκις η Επιτροπή προβαίνει σε αύξηση του ύψους του προστίμου με ατομικές αποφάσεις, αλλά και αν η αύξηση αυτή πραγματοποιείται κατ' εφαρμογήν γενικής ισχύος κανόνων συμπεριφοράς, όπως είναι οι κατευθυντήριες γραμμές.

Εντεύθεν συνάγεται ότι, από πλευράς του περιθωρίου εκτιμήσεως που διαθέτει

η Επιτροπή για την επιμέτρηση των προστίμων, προκειμένου να προσανατολίξει τη συμπεριφορά των επιχειρήσεων προς την τήρηση των κανόνων ανταγωνισμού, η νέα μέθοδος υπολογισμού των προστίμων που καθιερώνουν οι κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και του άρθρου 65, παράγραφος 5, της Συνθήκης ΕΚΑΧ, ακόμη και αν υποτεθεί ότι είχε επιβαρυντικό αποτέλεσμα ως προς το ύψος των επιβαλλομένων προστίμων σε σχέση με την προηγούμενη πρακτική της Επιτροπής, δεν αντιβαίνει στις αρχές του άρθρου 7 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για τα ανθρώπινα δικαιώματα, δεδομένου ότι ήταν ευλόγως προβλέψιμη για τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις, κατά τον χρόνο διαπράξεως της επίμαχης παραβάσεως.

(βλ. σκέψεις 205-210)

14. Προκειμένου περί αποφάσεως με την οποία επιβάλλονται πρόστιμα σε πλειονες επιχειρήσεις για παράβαση των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού,

το περιεχόμενο της υποχρέωσης αιτιολογήσεως πρέπει να καθορίζεται, ιδίως, λαμβανομένου υπόψη ότι η σοβαρότητα των παραβάσεων πρέπει να αποδεικνύεται βάσει μεγάλου αριθμού στοιχείων όπως είναι, ιδίως, τα ιδιαίτερα περιστατικά της υποθέσεως, το όλο πλαίσιο της και ο αποτρεπτικός χαρακτήρας των προστίμων, τούτο δε χωρίς να υφίσταται δεσμευτικός ή εξαντλητικός κατάλογος κριτηρίων που πρέπει οπωσδήποτε να λαμβάνονται υπόψη.

Συναφώς, ο συνιστάμενος στην υποχρέωση αιτιολογήσεως ουσιώδης τύπος δεν επιβάλλει στην Επιτροπή να αναφέρει με την απόφασή της τα αριθμητικά στοιχεία που αφορούν τον τρόπο υπολογισμού των προστίμων, αλλά μόνον τα στοιχεία εκτιμήσεως τα οποία χρησιμοποίησε για να υπολογίσει τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παραβάσεως.

(βλ. σκέψεις 218, 222)